

DECLARAȚIA

Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) privind situația actuală din domeniul descentralizării și autonomiei locale din Republica Moldova

Pornind de la faptul că administrația publică locală reprezintă un element esențial pentru funcționarea statului de drept și cadrul în care cetățenii pot participa nemijlocit la rezolvarea treburilor publice; menționând că autoritățile locale, de rând cu biserica se bucură de cel mai înalt grad de încredere din partea cetățenilor în societate și luând în considerație situația politică, economică și socială actuală extrem de dificilă, CALM declară următoarele:

1. Situația actuală social-politică și economico-financiară din țară, demonstrează foarte clar necesitatea unor schimbări cardinale la nivel de abordări, atitudine și priorități din partea actualei clase guvernamentale din Republica Moldova. În acest sens, autoritățile publice locale, alături de comunitățile sale și întreaga societate civilă, sunt în așteptarea unor acțiuni rapide și concrete în toate domeniile vieții sociale, pentru ca cetățenii din Republica Moldova să simtă beneficiile reformelor respective. Lipsa de voință politică, finalitate și tăgădnarea implementării reformelor din domeniul descentralizării, dezvoltării economice, sociale, a justiției, lupta cu corupția etc. – sunt inadmisibile și NU mai pot fi tolerate.
2. Experiența de 25 de ani a Republicii Moldova, inclusiv ceea ce se întâmplă în prezent în domeniul financiar, bancar, economic, justiție etc., demonstrează cu certitudine, că sistemul actual de administrație publică este extrem de depășit, ineficient și incapabil să facă față rigorilor timpului.
3. Constatăm că la nivel de priorități guvernamentale strategice, practic toate guvernele din Republica Moldova, au comis aceeași greșeală - au desconsiderat și au lăsat fără atenția corespunzătoare domeniul descentralizării, consolidării autonomiei locale și reformei administrației publice (centrale și locale). În acest domeniu existând nerealizări și restanțe mari la capitolul reforme implementate. Majoritatea reformelor fiind blocate sau purtând un caracter declarativ, steril și fără relevanță practică.
4. Credem că a venit timpul ca întreaga clasă politică și toată societatea să realizeze că nici o reformă din domeniul economiei, justiției, luptei cu corupția, educație, social etc. NU pot avea succes și vor rămâne doar pe hârtie și la nivel de declarații, în condițiile păstrării actualului sistem politic și de administrație publică extrem de centralizat, politizat, clientelar, depășit și inefectiv, dominat de anumite grupuri înguste de interese aflate în afara controlului real din partea societății.
5. Verticala puterii și sistemul politic, administrativ și financiar excesiv de centralizat, reprezintă prin sine însuși una din cauzele și sursele principale ale majorității problemelor cu care se confruntă Republica Moldova. Atunci când tot procesul decizional și resursele într-un stat sunt concentrate doar în mâinile unor grupuri înguste de oameni/instituții și atunci când cea mai mare parte a populației NU participă efectiv la luarea deciziilor în stat, INSTABILITATEA, CORUPȚIA, INEFICIENȚA, ȘANTAJUL și INJUSTIȚIA, sunt la ei acasă. Iar, democrația, statul de drept, dezvoltarea economică, protecția eficientă a drepturilor omului, reforma justiției și alte deziderate și garanții constituționale – vor rămâne doar la nivel de bune intenții și vor fi în pericol permanent.
6. Desconsiderarea și neglijarea constantă din partea clasei politice și guvernamentale a domeniului descentralizării și problemelor ce afectează activitatea autorităților locale, constituie una din cauzele esențiale care au condus la îndepărtarea clasei guvernamentale de nevoile reale ale cetățenilor, creșterea enormă a rupturii între guvernarea centrală și cea locală, limitarea posibilităților de implementare a reformelor, degradarea situației generale din Republica Moldova și discreditarea autorităților statului pe plan intern și extern.
7. Lipsa unui dialog permanent, real și instituționalizat între Guvernarea centrală și cea locală, constituie o problemă fundamentală și este una din cauzele ineficienței guvernării centrale, pe plan teritorial și al implementării reformelor.
8. Actualmente NU există NICI UN motiv sau temei de a tăgăna implementarea reformelor în domeniul descentralizării și consolidării autonomiei locale, precum și în alte domenii. Toate direcțiile, obiectivele și

acțiunile care urmează a fi întreprinse în domeniul dat de către viitoarea guvernare, fiind prevăzute expres în Strategia Națională de Decentralizare și planul său de acțiuni, capitolele respective din acordul de asociere la UE, agenda de asociere și Planul de acțiuni privind implementarea acordului de asociere, precum și în ultimele Recomandări ale Adunării Parlamentare și Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei din 2012 și 2013.

Propunerile CALM

Pornind de la constatările menționate mai sus și pentru a asigura efectele așteptate de către toate comunitățile locale din Republica Moldova, CALM vine cu următoarele propuneri:

1. **Reforma administrației publice**, descentralizarea, consolidarea autonomiei locale și dezvoltarea regională să fie declarate și asumate printre primele priorități ale Parlamentului și Guvernului.
2. **Crearea unui cadru instituțional corespunzător la nivel de Guvern și Parlament**, în vederea asigurării implementării corespunzătoare a reformelor din domeniul reformei administrației publice, descentralizării și dezvoltării regionale. La nivel de Guvern, trebuie să existe un minister al administrației publice și dezvoltării regionale. Iar conducătorul acestei instituții, să dețină și calitatea de viceprim-ministru, pentru a avea autoritatea și capacitatea instituțională necesară de a realiza procesul de descentralizare și toate reformele extrem de complexe din domeniul dat.
3. **Adoptarea în varianta finală și regim de urgență a unui șir de proiecte de legi** importante adoptate în primă lectură sau care sunt deja înregistrate în Parlament. În special, este necesară adoptarea urgentă a următoarelor proiecte de legi restante care vizează: accesul APL la Curtea Constituțională, dreptul APL de a schimba destinația terenurilor agricole, acordarea statutului de agent constatat primarului și posibilitatea APL de a aplica amenzi, inclusive în domeniul salubrității, ordinii publice, construcțiilor ilicite, parcarii ilegale, gestionării resurselor naturale, proprietatea etc.
4. **Continuarea implementării etapei a doua a reformei finanțelor publice locale (consolidarea bazei fiscale)**. Etapă care presupune transferul către autoritățile locale a unor noi surse de venituri și respective creșterea capacității fiscale. Incertitudinea și blocajul care există în prezent pe această direcție, pune în pericol întreaga reformă a descentralizării.
5. **Revizuirea sistemului actual de repartizare a fondurilor publice** destinate finanțării proiectelor investiționale, prin stabilirea unor reguli clare, prin creșterea transparenței și implicarea în organele de supraveghere a tuturor fondurilor respective a reprezentanților APL și societății civile, pe criterii de paritate.
6. **Inițierea unor discuții largi și transparente în societate**, cu participarea tuturor actorilor interesați, privind necesitatea eficientizării structurii administrativ-teritoriale. Totodată, în calitate de alternativă, se impune sprijinirea diverselor forme de cooperare între autoritățile publice locale, prin dezvoltarea cadrului legal corespunzător și stimularea financiară a comunităților locale care cooperează în scopul organizării și prestării în comun a serviciilor publice și administrative de interes local, intercomunitar și regional.
7. **Asigurarea implicării reale și efective a autorităților publice locale în procesul decizional** național, prin elaborarea, instituționalizarea și implementarea unui mecanism efectiv de dialog permanent între Guvern, Parlament, autoritățile publice centrale pe de o parte, și CALM, în calitate de reprezentant al APL, pe de alta parte.

***Revizuită și adoptată la Adunarea Generală a CALM,
mun Chișinău, 29.01.2016***